

Податок на додану вартість в Україні

1. Платники податку
2. Ставка податку
3. Об'єкт оподаткування
4. Відшкодування ПДВ

Платники податку

Основним критерієм, за наявності якого особа підлягає обов'язковій реєстрації як платник податку на додану вартість (далі по тексту – ПДВ) є загальна сума від здійснення операцій з постачання товарів/послуг, які підлягають оподаткуванню, нарахована (сплачена) такій особі протягом останніх 12 календарних місяців, що сукупно перевищує 1 млн. грн. (без урахування ПДВ). Якщо особа, яка не є платником податку у зв'язку з тим, що обсяги оподатковуваних операцій відсутні або є меншими від встановленої суми 1 млн. грн., вважає за доцільне добровільно зареєструватися як платник податку, така реєстрація здійснюється за її заявою.

Ставка податку

Ставка ПДВ становить 20% (базова ставка).

14% ПДВ застосовується по операціях з постачання на митній території України та ввезення на митну територію України певних видів сільськогосподарської продукції.

7% ПДВ визначено для операцій з:

- постачання на митній території України та ввезення на митну територію України лікарських засобів, дозволених для виробництва і застосування в Україні та внесених до Державного реєстру лікарських засобів, а також медичних виробів, які внесені до Державного реєстру медичної техніки та виробів медичного призначення або відповідають вимогам відповідних технічних регламентів, що підтверджується документом про відповідність, та дозволені для надання на ринку та/або введення в експлуатацію і застосування в Україні;
- постачання на митній території України та ввезення на митну територію України лікарських засобів, медичних виробів та/або медичного обладнання, дозволених для застосування у межах клінічних випробувань, дозвіл на проведення яких надано центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я";
- постачання послуг із показу (проведення) театральних, оперних, балетних, музичних, концертних, хореографічних, лялькових, циркових, звукових, світлових та інших вистав, постановок, виступів професійних мистецьких колективів, артистичних груп, акторів та артистів (виконавців), кінематографічних прем'єр, культурно-мистецьких заходів;

- постачання послуг із показу оригіналів музичних творів, демонстрації виставкових проєктів, проведення екскурсій для груп та окремих відвідувачів у музеях, зоопарках та заповідниках, відвідування їх територій та об'єктів відвідувачами;
- постачання послуг із розповсюдження, демонстрування, публічного сповіщення і публічного показу фільмів, адаптованих відповідно до законодавства в україномовні версії для осіб з порушеннями зору та осіб з порушеннями слуху;
- постачання послуг із тимчасового розміщування (проживання), що надаються готелями і подібними засобами тимчасового розміщування.

Особливо слід відзначити, що операції з вивезення товарів за межі митної території України у митному режимі експорту, реекспорту, у режимі безмитної торгівлі, у митному режимі вільної митної зони оподатковуються ПДВ за ставкою 0%.

Крім того, ставку ПДВ 0% застосовують при оподаткуванні наступних операцій:

- постачання товарів для заправки або забезпечення морських суден, повітряних суден, космічних кораблів, космічних ракетних носіїв або супутників Землі;
- постачання послуг із міжнародного перевезення пасажирів і багажу та вантажів залізничним, автомобільним, морським і річковим та авіаційним транспортом;
- послуги, що передбачають роботи з рухомим майном, попередньо ввезеним на митну територію України для виконання таких робіт та вивезеним за межі митної території України платником, що виконував такі роботи, або отримувачем-нерезидентом.

Тимчасово, до 1 січня 2035 року, звільняються від оподаткування податком на додану вартість операції з ввезення на митну територію України у митному режимі імпорту нового устаткування (обладнання) та комплектуючих виробів до нього, що ввозяться платником податку-інвестором із значними інвестиціями (понад 20 млн. євро) виключно для реалізації інвестиційного проєкту із значними інвестиціями на виконання спеціального інвестиційного договору. Устаткування має бути новим і виготовленим не раніше ніж за 3 роки до дати реєстрації інвестиційного проєкту зі значними інвестиціями, а його перелік та обсяги визначатимуться Кабінетом Міністрів України разом із укладенням відповідного спеціального інвестиційного договору.

Об'єкт оподаткування

Об'єктом оподаткування ПДВ є операції платників податку з постачання товарів та послуг, місце постачання яких розташоване на митній території України, ввезення товарів на митну територію України, вивезення товарів за межі митної території України. Крім того, об'єктом оподаткування ПДВ є постачання послуг з міжнародних перевезень пасажирів і багажу та вантажів залізничним, автомобільним, морським і річковим та авіаційним транспортом.

Не є об'єктом оподаткування ПДВ, зокрема, операції з:

- випуску (емісії), розміщення у будь-які форми управління та продажу

- (погашення, викупу) за кошти цінних паперів, що випущені в обіг (емітовані) суб'єктами підприємницької діяльності;
- передачі майна у схов (відповідальне зберігання), у концесію, а також у лізинг (оренду), крім передачі у фінансовий лізинг;
 - надання послуг із страхування, співстрахування або перестрахування особами, які мають ліцензію на здійснення страхової діяльності відповідно до закону, а також пов'язаних з такою діяльністю послуг страхових (перестрахових) брокерів та страхових агентів;
 - надання послуг, пов'язаних з переказом коштів, що надаються учасниками платіжних систем та платіжними організаціями платіжних систем, надання послуг з інкасації, розрахунково-касового обслуговування, залучення, розміщення та повернення коштів за договорами позики, депозиту, вкладу (у тому числі пенсійного), управління коштами та цінними паперами (корпоративними правами та деривативами), доручення, надання, управління і відступлення прав вимоги за фінансовими кредитами фінансових установ, кредитних гарантій і банківських поручительств особою, що надала такі кредити, гарантії або поручительства;
 - виплат у грошовій формі заробітної плати (інших прирівняних до неї виплат);
 - реорганізації (злиття, приєднання, поділу, виділення та перетворення) юридичних осіб;
 - оплати орендної плати чи концесійного платежу за договорами відповідно оренди чи концесії цілісного майнового комплексу державного чи комунального підприємства (його структурного підрозділу), якщо орендодавцями чи концесієдавцями за договорами виступають органи державної влади чи органи місцевого самоврядування, а платежі відповідно до закону зараховуються до Державного бюджету України або місцевого бюджету;
 - надання банками (фінансовими установами) послуг у межах управління фондами банківського управління, фондами операцій з нерухомістю, фондами фінансування будівництва (в тому числі за перерахування коштів на фінансування будівництва із фонду фінансування будівництва), за здійснення платежів за іпотечними сертифікатами відповідно до законодавства;
 - ввезення на митну територію України, вивезення за межі митної території України незалежно від обраного митного режиму товарів, митна вартість яких не перевищує еквівалент 150 євро.

Звільняються від оподаткування ПДВ, зокрема, операції з:

- постачання державних платних послуг фізичним або юридичним особам органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, а також іншими особами, уповноваженими такими органами або законодавством надавати зазначені послуги, обов'язковість отримання (надання) яких устанавлюється законодавством, включаючи плату за реєстрацію, видачу ліцензії, сертифікатів у вигляді зборів, державного мита тощо;
- постачання послуг із здобуття вищої, середньої, професійно-технічної та дошкільної освіти навчальними закладами.

Відшкодування ПДВ

В Україні діє відкритий Реєстр заяв про повернення суми бюджетного відшкодування ПДВ.

При відшкодуванні ПДВ діють наступні вимоги:

- на підставі даних Реєстру заяв про повернення суми бюджетного відшкодування орган, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів, після дня набуття статусу узгодженої суми бюджетного відшкодування перераховує таку суму з бюджетного рахунка на поточний банківський рахунок платника податку в обслуговуючому банку та/або на бюджетні рахунки для перерахування у рахунок сплати грошових зобов'язань або погашення податкового боргу такого платника податку з інших платежів, що сплачуються до державного бюджету, у попередньому чи поточному обліковому періоді;
- право на відшкодування ПДВ виникає, коли сума податкового кредиту перевищує суму податкового зобов'язання за звітний (податковий) період (виникає негативне значення ПДВ);
- платник податку, який має право на отримання бюджетного відшкодування та прийняв рішення про повернення суми бюджетного відшкодування, подає відповідному контролюючому органу податкову декларацію та заяву про повернення суми бюджетного відшкодування, яка відображається у податковій декларації;
- платники податку, які мають право на бюджетне відшкодування відповідно до цієї статті та подали заяву про повернення суми бюджетного відшкодування, отримують таке бюджетне відшкодування в разі узгодження контролюючим органом заявленої суми бюджетного відшкодування за результатами камеральної перевірки, а у випадках, передбачених законодавством, – за результатами документальної перевірки. У разі наявності у платника податку податкового боргу бюджетному відшкодуванню підлягає заявлена сума податку, зменшена на суму такого податкового боргу.